

MATERIALS DE TREBALL

25

El Centre d'Estudis JM Delàs és membre de l'European Network Against Arms Trade (Xarxa Europea Contra el Comerç d'Armes)

GENER 2005

CENTRE D'ESTUDIS PER A LA PAU JMDELÀS

JUSTÍCIA I PAU

Eurofighter

Aeronàutica militar a Catalunya

Sumari

Drassanes i la deriva sindical 2
Pere Ortega

Les tropes espanyoles a Afganistan i el risc radioactiu 4
Tomàs Gisbert

Assistència del Centre d'Estudis per a la Pau J.M. Delàs a la reunió de la ENAAT 6
Francesc Benítez

Més del mateix. El pressupost militar a Espanya per a l'any 2005 7
Pere Ortega

Notícies 10

El president Pasqual Maragall, en el discurs de política general presentat en el Parlament de Catalunya, va anunciar la creació del Centre Tecnològic de l'Aeronàutica i de l'Espai i va afegir que un dels objectius del seu mandat actual és el suport a l'expansió del sector industrial aeronàutic a Catalunya.

Aquest fet hauria de ser motiu d'alarma entre la gent de pau de Catalunya, ja que la indústria aeronàutica comporta implícits, desgraciadament en aquest cas, aspectes militars. Si s'observa el consorci aeronàutic al qual es pretén lligar l'assentament industrial a Catalunya, l'European Aeronautic Defence and Space (EADS), como el seu nom indica molt bé, és una indústria militar i, dels quatre grans projectes que desenvolupa, l'avió de

transport Airbus A-380 és civil, pero els tres restants, l'Airbus A-400M de transport, l'helicòpter de combat Tigre i el caça d'Eurofighter, són militars.

Els passos donats els últims temps pel sector industrial català arrenquen amb la creació de Barcelona Aeronàutica de l'Espai (BAiE), associació empresarial que agrupa els industrials que pretenen treballar en aquest sector. La seva finalitat és aconseguir ajudes per a la seva expansió a Catalunya. Ajudes públiques que s'han concretat en la concessió de 4,8 milions d'euros per part de la Generalitat i la ubicació a Viladecans d'un Parc Aeroespacial públic que faciliti la implantació d'empreses, i també el ja anomenat Centre Tecnològic de l'Aeronàutica i de l'Espai. Al front de BAiE s'hi ha situat como a president

(cont. pág. 2 >>>)

(viene de pág. 1) Fernando de Caralt, qui, en el passat, va ocupar diversos càrrecs de responsabilitat en indústries militars, va ser president de Construcciones Aeronauticas, SA (CASA), avui integrada a EADS, i va ser fundador i primer president d'AFARMADE, l'associació que agrupava tots els fabricants d'armes de l'Estat espanyol.

Una altra notícia inquietant que abona la hipòtesi d'expansió del sector militar industrial a Catalunya és la instal·lació en el districte 22@ del Poblenou de Barcelona de la indústria electrònica Indra en una sola seu de 8.000 metres, indústria que destina entre el 30 i el 40% de la seva producció electrònica a tot tipus d'armaments, tant de terra com de mar o aire. La més alarmant de les notícies es va produir en el Parlament de Catalunya, quan la Comissió de Comerç i Indústria va presentar la candidatura de Catalunya per instal·lar una factoria per al

montatge de l'helicòpter de combat Tigre de la firma EADS.

Cal recordar que va ser després de l'arribada del PSOE al govern espanyol el 1982 quan es va impulsar el desenvolupament de la indústria militar a l'Estat espanyol, a la qual es van destinar grans recursos públics. Pocs anys més tard, Espanya va passar a figurar al vuité lloc en el rànquing mundial d'exportadors d'armes. Si això es pot interpretar com un èxit, el resultat econòmic va ser pèssim, ja que la majoria de les indústries van continuar acumulant pèrdues malgrat les ajudes rebudes, algunes van tancar, les públiques es van privatitzar i algunes altres, com Izar, estan en situació de fallida. Aquest pot ser un bon moment per fer balanç d'aquestes polítiques i decidir si la millor opció per contrarestar la deslocalització industrial és apostar per la indústria militar com a motor de l'economia.

Centre Delàs

Drassanes i la deriva sindical

La crisi que travessa tot el sector de drassanes civils ha mobilitzat els sindicats en defensa dels llocs de treball de l'empresa nacional Izar. Aquesta crisi ha estat llargament anunciada a causa de la falta de competitivitat enfront de les drassanes d'altres països, especialment d'Indonèsia i Corea del Sud. Per pal·liar aquesta situació, durant l'etapa de l'anterior govern del PP, l'empresa estatal Bazán, dependent de la Sociedad Española de Participaciones Industriales (SEPI) del sector militar naval, el juliol del 2000 va ser fusionada amb la també estatal Astilleros Españoles Civiles (AESAs) del sector civil i van donar com a resultat la nova indústria naval Izar. Ambdues drassanes travessaven una grave crisi i el Ministeri d'Indústria va decidir la seva fusió. Es tractava d'una estratègia per esquivar la Comissió d'Indústria de la Unió Europea que havia fet advertiments seriosos per les ajudes públiques concedides a Astilleros pel govern espanyol. Aquest organisme impedeix subvencionar indústries civils, però no militars, ja que a causa del seu caràcter estratègic poden continuar rebent subvencions.

Les pèrdues milionàries d'ambdues indústries van arribar l'últim decenni a tenir un deute

Manifestació dels treballadors de Izar (Foto: Eduardo Ruiz)

acumulat de 2.454 milions d'euros a Astilleros i 635 milions d'euros a Bazán. En la mateixa caiguda, el nivell de la plantilla (civil i militar) en els últims 20 anys disminuïa de 39.229 el

1984 a 11.077 el 2003. En la inèrcia de la globalització d'aquests últims anys, Izar militar va iniciar la creació de consorcis internacionals amb diverses empreses. Amb Lockheed Martin (1-1999), va formar Advanced Frigate amb la finalitat de concórrer conjuntament al mercat internacional de fragates i vaixells escolta, i incorporar el sistema antiaeri AEGIS de Lockheed; amb la francesa DCNI (1991), va crear el consorci Scorpene per compartir el 50% de la construcció d'un submarí convencional, i, finalment, amb les drassanes alemanyes HDW va subscriure un acord per desenvolupar un projecte de minisubmarí. Però

Tall de carretera durant el conflicte (Foto: Santi Arregui)

malgrat aquestes fusions, les pèrdues van continuar i l'any 2003 Izar va perdre 30 milions d'euros (120 el 2002). Davant d'aquesta situació el govern va anar aprovant diversos paquets d'ajudes. L'any 2001, Izar va rebre una injecció de capital per part de l'Estat per un import de 1.477 milions d'euros, més uns altres 515 milions d'euros per a diferents factories. Però aquestes ajudes han estat declarades il·legals per la Comissió Europea, que ha adduït que es tracta d'ajudes encobertes, cosa que està prohibida per la Comissió de Competències. El govern del PP va dir en descàrrec seu que es tractava del sector militar d'Izar i no del civil, cosa que permetia salvar Izar davant de Brussel·les. El Tribunal de Competències finalment ha dictaminat que les ajudes són il·legals i de moment Izar ha de tornar 556 milions d'euros, però es pot veure obligada a tornar el total dels 1.477 milions rebuts, la qual cosa deixa Izar en una situació de fallida.

El nou govern del PSOE s'ha trobat amb una crisi que ja va haver de gestionar durant la seva anterior etapa de govern. La primera proposta ha estat tornar a separar la branca civil de la militar. I és que Izar militar compta amb una bona cartera de comandes, i també diverses negociacions en curs que assegurin càrregues de treball que depenen de factories fins als anys 2009 i 2014:

- Dos submarins S-80 Scorpene per a Xile per 180 milions d'euros, i uns altres dos submarins pel mateix import per a Malàisia.
- Cinc fragates per a Noruega de 5.115 tm per 1.320 milions d'euros.
- En negociació: dues corbetes per a Israel de 2.600 tm per 1.000 milions d'euros; tres fragates per a Xile; cinc fragates i patrullers per a Filipines; fragates per a Grècia; submarins Scorpene i caçamines per a l'Índia; submarins Scorpene i un vaixell d'assalt per a Portugal; submarins Scorpene i fragates per a Corea del Sud.

Y, amb l'armada espanyola, contractes per fabricar:

- Quatre fragates F-100 de 5800 tm per l'import de 1.983 milions d'euros (dues ja han estat lliurades).
- Quatre submarins S-80 Scorpene per l'import de 1.760 milions d'euros, per lliurar entre el 2009 i el 2014.
- Un megavaixell de projecció LHD, de 25.000 tm, per transportar 1.500 soldats a escenaris llunyans, per un cost de 360 milions d'euros.
- Un vaixell d'avituallament per un import de 230 milions d'euros per entregar l'any 2009.
- Un caçamines i vehicles amfibis.

La controvèrsia entre SEPI i sindicats ens ha esquitxat d'imatges negatives amb baralles i enfrontaments. Però, curiosament, aquests sindicats no han entrat en la qüestió fonamental que els hauria de preocupar: el 97% de la producció actual d'Izar és militar. Es menciona, de manera encertada, que l'actual procés de globalització capitalista té responsabilitat en moltes de les guerres actuals. Llavors, es pot ser indiferent a la fabricació d'armes quan aquestes armes poden ser usades per a noves guerres? O, des del punt de vista de costos d'oportunitat, como diuen els economistes, destinar recursos a altres necessitats que no fossin armes, no contribuiria

més i millor al desenvolupament humà de la població en general?

El moviment obrer històricament ha refusat les guerres i s'ha proclamat a favor de la pau i la solidaritat internacional entre treballadors. Llavors, haurien de ser els primers interessats a canviar la producció d'indústries considerades perniciosos socialment. És veritat que la divisió principal a les nostres societats resideix entre capital i treball. I és el treball allò que els sindicats han de defensar, però com es pot fer quan es produeixen uns béns que no tenen o fins i tot destrueixen valor social, com és el cas de les armes? En aquest cas, els sindicats i partits que es proclamen d'esquerres haurien d'apostar per la conversió d'aquestes indústries i implicar-se a realitzar propostes de viabilitat cap a uns altres tipus de producció que contribuïssin a un desenvolupament humà i social millor. Propostes que haurien d'afrontar-se des d'una perspectiva global, intentant implicar-hi les autoritats locals, autonòmiques, centrals, societat civil -tant empresarial com d'associacions de professionals-, que poden aportar una ajuda tècnica i social molt valuosa a l'hora de portar a terme els estudis de conversió.

Propostes de conversió que haurien de sortir dels mateixos sindicats i per això mateix carregar-se de raó moral davant de la societat. Evidentment no es tracta d'una qüestió senzilla i moltes vegades, malgrat les millors intencions, no serà possible aconseguir-la i s'imposarà el tancament de la indústria. És per aquest motiu que un projecte de conversió ha de comptar amb un gran nombre de complicitats per portar a terme un pla integral de desenvolupament de la zona afectada pel tancament d'una indústria, i s'ha de desenvolupar una estratègia de posada en marxa d'indústries i serveis que permeti la recuperació del teixit productiu de la localitat amb una política de planificació que consideri totes les possibilitats.

El cas contrari, la defensa del lloc de treball sense abordar qüestions morals i socials, és abonar el camí perquè s'imposin polítiques antisocials que degraden i trenquen la cohesió que se suposa que treballadors i treballadores haurien de defensar.

Les tropes espanyoles a Afganistan i el risc radioactiu

Les tropes espanyoles que han anat a Afganistan han rebut un «Manual d'Àrea» elaborat pel Centre d'Intel·ligència i Seguretat de l'Exèrcit (CISSET) en el qual s'explica la situació local i els riscos que hauran d'afrontar. El passat any les tropes que van participar en l'ocupació de l'Iraq també van rebre un Manual d'Àrea específic.

Un legionari espanyol amb un afgan a Kabul (EPA)

El Manual d'Àrea de l'Iraq inclou alguns advertiments sobre el risc de contaminació radioactiva a causa de la munició d'urani empobrit que va usar Estats Units, tant en els bombardejos de 1991 com els del 2003, així «grans àrees de l'Iraq poden representar nivells de radiació residual superior al normal». És important destacar que després de l'experiència de les missions de Bòsnia i Kosovo que mig centenar de soldats i comandaments militars van patir diversos tipus de leucèmia, o càncer en la sang, casos que els informes oficials van intentar ocultar, ara el Manual per a l'Iraq reconeix oficialment que existeix contaminació radioactiva deguda a l'urani empobrit.

El manual reconeix que el risc de contaminació prové tant de l'exposició externa com de la

interna ja que «si l'UE passa a l'organisme en una dosi suficient pot repercutir greument en la salut degut tant a la seva toxicitat química, com a la seva radioactivitat per exposició perllongada a un baix nivell de radiació».

Com a conseqüència d'això el manual recomana que «s'evitin les zones contaminades» i que s'eviti «qualsevol contacte amb vehicles destruïts que puguin estar contaminats» i per a això facilita fotografies sobre com identificar impactes de munició d'UE en blindats iraquians.

El que no indica el manual és com identificar tot allò que no siguin blindats, com edificis o altres estructures, o les àmplies zones que han rebut l'impacte de bombes i míssils amb caps radioactius. Tampoc indica com protegir-se de les partícules radioactives en suspensió a l'aire que poden viatjar centenars i milers de quilòmetres, o de les partícules solubles que poden incorporar-se i concentrar-se en la cadena alimentària.

Així mateix en fer servir el terme d'urani empobrit oculta el seu veritable potencial contaminant ja que en provenir de residus nuclears està, al seu torn, prèviament contaminat amb elements altament tòxics com O235, O238 o fins i tot Plutoni.

Però si les tropes que van anar a l'Iraq van rebre aquesta informació, incompleta i sens dubte insuficient, però que no obstant això advertia del risc de contaminació radioactiva, les tropes que recentment han anat a Afganistan han rebut altre manual, també elaborat pel Ciset, de 160 pàgines, amb profusió de gràfics, mapes i fotografies que no conté ni una paraula sobre l'armament o la contaminació radioactiva.

El manual sembla seguir el dictat del Pentàgon i del Ministeri de defensa britànics que van declarar que no havien utilitzat munició d'urani empobrit a Afganistan. Però en realitat, com ja vam mostrar en aquestes pàgines, a Afganistan

el protagonisme no va ser de la munició antitanc sinó d'una nova generació de bombes i míssils amb ogives d'urani, empobrit o no.

Soldats espanyols desplaçats a Afganistan (EPA)

S'estima que més de 1.000 tones d'urani van ser llançades a Afganistan. Les investigacions sobre el terreny del UMRC, Uranium Medical Research Center, mostren nivells molt elevats de radioactivitat mai registrats anteriorment en poblacions civils. Si en la primera guerra del Golf els efectes d'aquesta contaminació van trigar cinc anys a començar a manifestar-se, a Afganistan la població va començar a tenir problemes de salut a les poques setmanes dels bombardejos.

Les tropes que han anat a Afganistan estaran exposades a uns riscos deguts a la contaminació radioactiva que tenen dret a conèixer i dels quals no han estat informats. Estaran exposades a la mateixa mort lenta i silenciosa que estan patint les poblacions d'Afganistan, l'Iraq, Bòsnia o Kosovo.

Tomàs Gisbert

Aquest article està basat en el treball d'Alfredo Embid, «Algunas cosas que no dicen los manuales de área (Iraq, Afganistán) del ejército español». *Boletín armas contra las guerras* n° 47 disponible a: <http://www.amcmh.org/amcmh2.htm>

Assistència del Centre d'Estudis per la Pau J.M. Delàs a la reunió de la ENAAT

Els dies 5 i 6 del juny passat es va celebrar a Brno, República Txeca, la trobada anual de l'ENAAT (European Network Against Arms Trade), de la qual és membre el Centre d'Estudis per la Pau J.M. Delàs.

Aquest any la reunió va tenir com a centre d'interès l'anàlisi del fenomen del comerç d'armes i de l'economia de defensa en els països de l'Est que van estar en l'òrbita geopolítica de l'antiga Unió Soviètica i, en particular, dels estats que acaben de passar a formar part de la Unió Europea dels 25.

La principal novetat de la trobada, que també ha suposat un gran estímul per a l'organització, ha estat la presa de contacte amb entitats ubicades en els països de l'Est, pertanyents o no a la Unió Europea, que han participat per primera vegada en el fòrum.

En aquest context, per posar alguns exemples de les intervencions, els membres de les organitzacions de la República Txeca, anfitriones de la reunió en l'edició d'aquest any, estaven treballant en objectius com sol·licitar al seu govern la revisió dels procediments de concessions de llicències de compravenda d'armes, o seguir la destinació de les armes de segona mà en els processos de renovació de l'armament de la policia.

Més dramàtica va ser la intervenció de la representant ucraïnesa invitada a l'esdeveniment, que literalment sol·licitava ajuda metodològica i pedagògica per començar a treballar cap a la sensibilització d'una administració i d'una ciutadania que tradicionalment ha vist, i continua percebent, la indústria i el comerç d'armes com una part fonamental de la seva economia.

Molts dels països que formaven part de l'antiga URSS, o que estaven sota la seva òrbita de poder, han continuat venent armes als seus estats «clients» habituals, independentment de les seves circumstàncies de conflicte o despreci pels drets humans, i són molt reacis a frenar o fer més transparent aquest comerç malgrat les peticions que se'ls està fent al respecte.

En definitiva, tots els participants que provenien dels països de l'Est manifestaven la necessitat de pressionar els seus governs perquè desenvolupin el Codi de Conducta de la UE per al comerç d'armes en tots els procediments implicats, tant per a les vendes d'armament nou com per a la concessió de llicències de producció a tercers països.

En la segona jornada de la reunió, es van tractar temes interns de l'ENAAT. Cada organització membre va lliurar i explicar el seu informe local a la resta dels participants.

L'organització holandesa CTW (Campagne Tegen Wapenhandel) va mostrar el seu últim llibre, publicat després del treball de diversos anys, que pretén ser obra de referència: Explosive Material - Dutch Arms Trade Revealed. Per altra banda, ens va parlar dels seus esforços per pressionar el seu govern contra el previsible alliberament de l'embarcament europeu de venda d'armes a la Xina.

Des del Regne Unit, el CAAT (Campaign Against Arms Trade) va informar de les seves investigacions per denunciar els suborns que fa la companyia BAE Systems en els seus negocis. Així mateix, va explicar que El Sunday Times havia advertit el grup antiarmamentista que hi havia evidències clares que la mateixa companyia, BAE Systems, n'havia empleat una tercera per espionar les activitats del CAAT.

Per la seva banda, l'organització sueca, el SPAS (Swedish Peace and Arbitration Society), havia estat treballant, entre altres objectius, en campanyes perquè el seu govern desenvolupés l'aplicació del Codi de Conducta de la UE en aspectes relacionats amb la influència negativa de les exportacions d'armes en el desenvolupament sostenible dels països receptors.

Un cop repassats tots els informes, dintre del torn obert, es van plantejar activitats i campanyes susceptibles de ser treballades de forma paral·lela en cada organització membre i, finalment, es va parlar del present i del futur de la mateixa xarxa.

Quant a les campanyes paral·leles, es continua insistint a seguir de prop les activitats financeres i comercials dels consorcis privats europeus, com EADS. També es proposa l'organització d'activitats de protesta pública contra la fira de la indústria de defensa INDO DEFENCE 2004 que tindrà lloc a final de novembre a Djakarta, Indonèsia. També es planteja la realització de tallers específics sobre l'especialitat de l'ENAAT en les pròximes edicions dels Fòrums Socials Europeus.

Finalment, i en un ordre més d'organització, es va debatre sobre la viabilitat de convertir en un futur l'ENAAT en un centre d'investigació d'àmbit europeu al voltant de l'economia de defensa i el comerç d'armes que pugui arribar a actuar amb veu pròpia i amb capacitat de pressió en els governs de la UE.

Francesc Benítez

Més del mateix. El pressupost militar a Espanya per a l'any 2005

Ha estat presentat el projecte dels pressupostos per a l'any 2005 de l'Estat espanyol. El pressupost del Ministerio de Defensa pujarà a 6.988,79 milions d' i augmenta respecte al 2004 un 4,2%. Però si es té en compte altres partides segons el criteri emprat per l'Aliança Atlàntica sobre com s'ha de computar la despesa militar, que en el cas espanyol es troba repartit per altres ministeris i que aquestes partides són inequívocament militars, l'augment és, com en anys anteriors, més del doble. Si, a més, hi afegim la part proporcional dels interessos del deute públic imputables al Ministerio de Defensa, llavors s'arriba a la quantitat de 15.641,14 milions d' , que

representen el 6,66% del total del pressupost i es converteix en l'1,86% del PIB per a l'any 2005.

Mereix atenció a part la partida de les despeses de la participació de forces militars a l'exterior, és a dir, a Kosovo o Afganistan. Aquesta partida no té consignació econòmica i es declara ampliable, amb la qual cosa no és possible saber fins al final de l'exercici la quantia de la despesa en les missions militars a l'exterior. El 2004, la despesa acumulada per l'expedició a Iraq fins al maig del 2004 va ser de 240 milions d'euros. Tenint en compte que ara estem presents a Kosovo i Afganistan, la

Blindat Pizarro

El pressupost de defensa a Espanya · Anys 2004-2005
(en milions d'euros)

Conceptes	Any2004	Any 2005
Ministeri de Defensa	6.746,77	6.988,79
Organismes Autònoms del Ministeri de Defensa	1.184,64	1.242,02
Centre Nacional d'Inteligencia	161,95	189,74
Total Defensa	8.093,36	8.420,55
Classes pasives militars	2.685,14	2.855,16
Guàrdia Civil (Ministeri d'Interior)	2.080,56	2.143,72
Ministeri d'Indústria (I+D militar)	1.110,80	1.014,60
Associació Atlàntica (OTAN)	11,21	18,03
Total Defensa criteri OTAN	13.981,07	14.452,06
Interessos del Deute Públic	1.204,80	1.189,08
Total despesa militar	15.185,87	15.641,14

Principals Inversions Militars 2005
(en milions d'euros)

Avió de combat EF-100	EADS-CASA	418,00
Avió de transport A400M	EADS-CASA	1,00
Helicòpters de combat Tigre	EADS-CASA	9,00
Fragates F-100	Izar	126,21
Blindats Leopard	Santa Bárbara	67,15
Blindats Pizarro	Santa Bárbara	2,40
Míssils exèrcit terra		21,38
Vehícles de combat Centauro		24,04
Guerra electrònica		38,08
Modernització forces armades		711,48
Resta		533,43
Total inversions		1.952,17

R+D Militar 2004-2005
(en milions d'euros)

Anys	2004	2005
Ministeri de Defensa y OO.AA.	304,42	315,69
Ministeri de Cienci i Tecnologia	1.070,00	1.014,60
Total	1.373,42	1.330,29

despesa militar global encara pot ser més considerable.

La primera decepció que hem d'observar és veure com es continua injectant recursos en R+D militar als grans projectes de producció d'armes noves, en una quantitat similar a la de l'any anterior, 1.330,29 milions d' , enfront de 1.373,42 el 2004. I representen un 26,75% sobre el total de R+D. O sigui, una quarta part de la investigació a l'Estat espanyol es dedica a artefactes militars. Y veure com una part d'aquests diners, 1.014,60 milions d' , continuen camuflats en el Ministerio de Industria com a crèdits reemborsables. Una estratagema ideada pel govern del PP per subvencionar empreses militars espanyoles per a la investigació i desenvolupament d'armes noves amb diners que difícilment retornaran a les arques públiques. S'ha de denunciar aquest subterfugi, ja que amaga, per un costat, l'increment del pressupost del Ministerio de Defensa, amb escassa acceptació de l'opinió pública; i, per l'altre, l'augment del dèficit públic, ja que la mateixa quantitat es comptabilitza com un ingrés. Una pràctica perversa que nodreix les indústries militars espanyoles de recursos públics, perquè si no fos així difícilment aquestes empreses reflectirien beneficis en els seus balanços de final d'any.

Respecte a les inversions, es destinara 1.952,17 milions d' a la compra d'armaments, els mateixos d'anys anteriors:

l'avió de combat EF-100, l'avió de transport A400-M, l'helicòpter de combat Tigre (tots tres d'EADS-CASA), les fragates F-100 (Izar), els blindats Leopard i Pizarro (Santa Bárbara). Però també apareixen com a noves inversions la compra d'un vaixell de projecció estratègica LLX, un altre d'aprovisionament BAC de projecció en escenaris llunyans (tots dos d'Izar) i nous equips de guerra electrònica (Indra).

Fruit de la negociació per a l'aprovació dels pressupostos entre el govern i els grups parlamentaris d'ERC i IV, s'ha produït una petita disminució del pressupost del Ministerio de Defensa de 36 milions d' , que es destinaran a incrementar les ajudes de cooperació al desenvolupament. Malgrat que és una reducció insignificant, és un fet insòlit que hem d'aplaudir perquè demostra que es poden disminuir els pressupostos de defensa precisament en favor de països empoïtrats.

Però, malgrat això, l'anàlisi del pressupost militar per a l'any

2005 no deixa de ser decebedor. Un any més assistim al continuisme com a mesura política en els temes militars. És a dir, canvien els governs, se'n va el PP i entra el PSOE, però les polítiques militars continuen inalterables, portant a terme projectes faraònics d'unes despeses desmesurades en nous armaments. Projectes de nul·la eficiència social que només serviran per passar recursos públics a butxaques privades.

Pere Ortega

El nou tanc espanyol Leopard. (Pérez Cabo)

- % de la despesa militar respecte al total del pressupost 2005: 6,66%
- Increment del pressupost de defensa respecte a l'any 2004: 3,13%
- Despesa militar per dia: 42,85 milions d'
- % de la despesa militar respecte del PIB 2005: 1,86%
- Total R+D (civil i militar): 4.972,23 (civil: 3.641,94)
- % de R+D militar respecte al total de R+D: 26,75%

NOTICIAS

L'Estat espanyol reemprèn la venda d'armes al Marroc

La crisi per l'illa de Perejil va portar que el govern de José Maria Aznar congelés les relacions bilaterals amb el regne del Marroc. Entre altres mesures, el govern del PP va prohibir la venda d'armes d'empreses espanyoles al Marroc. Ara, a través del diari marroquí *Aujourd'hui le Maroc*, ens assabentem que una de les primeres mesures preses pel nou govern del PSOE ha estat autoritzar les exportacions d'armes a aquest país. Durant els sis primers mesos de mandat de Rodríguez Zapatero s'ha exportat material militar per valor de 433.000 euros. És decebedor que, per restablir les relacions amb el país veí, Espanya ho hagi de fer pel costat més pervers, la cooperació militar. Unes vendes que no ajudaran en res la implantació dels drets humans al Marroc, sinó al contrari, els debilitaran pel fet de destinar uns recursos a la compra d'armes quan els hauria de destinar al desenvolupament humà i social del poble marroquí.

Acord entre Rússia i Xile per a la venda d'armes

Els governs de Rússia i Xile han firmat un acord de cooperació tecnomilitar per a la venda d'armes per modernitzar la seva aviació, segons va informar a principi de setembre d'aquest any la ministra de defensa xilena Michelle Bachelet i, a la vegada, va anunciar una licitació per a l'adquisició d'helicòpters.

Segons un estudi de l'Institut Internacional d'Estudis Estratègics (IIEE) radicat a Londres, Xile és el país d'Amèrica Llatina que realitza més

Mohamed VI

despeses en l'àmbit militar, amb un pressupost que va arribar al 4,1% del seu producte interior brut (PIB) el 2002, per davant de Colòmbia (3,7%), Equador (3%) i Brasil (2,3%).

Amnistia Internacional exigeix a Bono que aclareixi els acords sobre armes amb Colòmbia

Segons una notícia de l'Agència EFE, datada el 25/9/04, el director d'AI, Esteban Beltrán, ha demanat al Ministerio de Defensa espanyol que aclareixi «inquietuds i dubtes sobre els contractes de venda d'armes obtinguts amb el govern de Colòmbia» durant la visita de Bono a aquest país d'Amèrica Llatina.

Espanya i Colòmbia han acordat cancel·lar un conveni previ de venda de 46 tancs AMX i obusos, i també la donació d'avions CASA C212 medicalitzats. De tota manera, el director d'AI ha manifestat que es troba a faltar una declaració oficial sobre aquests acords, per la qual cosa la «majoria d'aspectes sobre la

venda d'armes a Colòmbia continua sent molt preocupant», atesa la greu crisi de violació de drets humans que es viu a Colòmbia i que afecta especialment la població civil.

Espanya i Xile augmenten la seva relació militar

El ministre de defensa José Bono, acompanyat d'empresaris de la indústria militar espanyola, va visitar Xile i va acordar amb la seva homòloga xilena, Michelle Bachelet, la cooperació en matèria d'indústria militar. Espanya, a través d'Izar, subministrarà dos submarins Scorpene per un import de 30.000 milions de pessetes. Ara José Bono, coneixent l'increment de compra d'armament per part de Xile, pretén incrementar les vendes militars a aquest país.

Exigència d'un control més gran de l'exportació d'armes

Segons informa l'agència IPS (Inter Press Service News Agency), l'insuficient control de les exportacions d'armes per part de la Unió Europea (UE) permet vendes a governs que violen els drets humans, segons denuncia un informe elaborat per una coalició de 55 organitzacions no governamentals (ONG) europees encapsada per Amnistia Internacional, Oxfam i Saferworld, totes tres amb seu a Londres.

Segons l'informe, el Codi de Conducta de la UE sobre exportació d'armes, vigent des de juny de 1998, ha tingut un «impacte substancial», però presenta «grans buits» i «ha de ser enfortit sense trigar».

L'informe menciona diverses exportacions a governs no democràtics, entre les quals les de motors Diesel de la firma alemanya Deutz AG, que van ser usats per a vehicles xinesos de transport de tropes, malgrat la restricció de vendes militars a la Xina després de la repressió el 1989 contra manifestants a la plaça de Tiananmen de Beijing, que va causar la mort de centenars de persones.

També assenyalava que l'empresa francesa Eurocopter va treballar en estreta col·laboració amb fabricants a l'Índia d'helicòpters de combat que després van ser venuts al Nepal, malgrat que aeronaus d'aquest tipus han estat usades per les forces de seguretat nepaleses contra civils.

Per altra banda, la firma austríaca Steyr-Mannlicher, fabricant d'armes, va firmar un acord amb el govern de Malàisia per a la producció en aquest país del rifle AUGA3 de Steyr, que segons Kuala Lumpur serà exportat a uns 40 països, òbviament sense les restriccions relacionades amb el Codi de Conducta de la UE, apunta l'informe.

De 1994 a 2001, països integrants de la UE van exportar a països en desenvolupament armament per valor de gairebé 10.000 milions de dòlars, o sigui prop d'un terç del total d'armes rebudes per aquestes nacions, afirma.

Bush allibera la venda d'armes d'assalt

Prohibides des del 1964, durant el mandat de Bill Clinton, des de l'inici d'octubre d'aquest any, es poden tornar a comprar a les botigues d'EUA fusells com l'M16, el Kalashnikov i altres armes semiautomàtiques.

Realitzada per la poderosa Associació Nacional del Rifle, la venda d'armes semiautomàtiques és

un negoci multimilionari als Estats Units. S'entén per armes d'assalt els fusells militars com l'americà M-16 o el rus kalashnikov, entre altres models que, en la seva versió civil, són modificats perquè no siguin totalment automàtics, sinó semiautomàtics, és a dir, que no disparen ràfegues sinó un tret per disparament.

Segons dades d'organismes com Oxfam o l'americà Institut d'Investigacions de Tendències Armamentístiques, als EUA hi ha, per 280 milions d'habitants, 192 milions d'armes de foc, un rècord mundial. Cada any moren 30.000 persones i queden ferides unes altres 130.000 per trets.

Malgrat que el president actual, George Bush, va dir que donava

Bush. (AP)

suport a la pròrroga de la prohibició, ni la Casa Blanca ni la majoria del Congrés van prendre mesures per prorrogar-la, fins i tot després que una enquesta de l'Escola de Comunicació d'Annenberg de la Universitat de Pensilvània indica que el 68% dels americans estaria a favor que s'estengués la moratòria. Una de les raons per a l'aixecament de la prohibició segurament és que la poderosa Associació Nacional del Rifle (NRA) dona suport amb grans donacions a la campanya electoral de Bush.

Els països àrabs i la Xina eludeixen el control de l'ONU

En la mateixa línia que la nota anterior, l'agència IPS, en una nota feta pública durant el mes d'agost, explicava que grans compradors d'armes, com els països d'Orient Mitjà, i grans venedors, com la Xina, esquiven el registre anual de compres d'equip bèl·lic creat per l'ONU el 1992 per assegurar la transparència en la matèria.

Dels 191 països membres de l'ONU, només uns 60 emeten periòdicament els seus informes, que són voluntaris, al registre. Destaquen entre els ausents països com Aràbia Saudita, Egipte, Emirats Àrabs Units i Kuwait, quatre dels més grans importadors d'armes d'Orient Mitjà.

També destaca l'absència en el registre de la Xina, un dels cinc exportadors mundials d'armes més grans. Xina va declarar les seves compres i vendes d'armes en el període 1992-1996. Després va boicotejar el registre en el benentès que els Estats Units donaven legitimitat a la seva «província renegada» Taiwan pel fet d'incloure-la en la seva llista oficial de clients d'equip militar.

Alemanya aixeca el veto a Turquia per vendre-li centenars de tancs Leopard II

El govern alemany ha decidit revisar la seva política respecte a Turquia confirmant que prepara la venda de centenars de tancs Leopard II a aquest país. La decisió de vendre els blindats posa fi a una rigorosa política -que va defensar el ministre d'exterior Joschka Fischer i el seu partit els Verds- d'oposar-se a l'exportació d'armes a Turquia a causa de la repressió que portava a terme contra la minoria kurda.

Fa cinc anys, la coalició que governa Alemanya va estar a punt de saltar pels aires quan es va fer públic el desig del govern turc d'adquirir mil tancs Leopard II, acord que va ser bloquejat.

La UE aixeca l'embargament d'armes contra Líbia

Els ministres d'exterior de la UE van acordar recentment aixecar l'embargament d'armes a Líbia en vigor des de 1986.

La fi de l'embargament, adoptat arran de la vinculació del règim de Muammar el Gadafi amb l'atemptat a la discoteca berlinesa de La Belle, possibilitarà la venda al govern de Trípoli de material militar aeri, marítim i terrestre per al «control de les fronteres», és a dir, per convertir-lo en estat gendarme de la UE. El govern d'Itàlia, país que ha promogut la fi de la restricció, ja ha signat contractes per al subministrament d'aquest tipus de material al govern libí.

Lula anul·la els permisos d'armes

Al contrari dels EUA, al Brasil el govern de Lula ha anul·lat tots els permisos d'armes i els ciutadans que en vulguin els hauran de sol·licitar de nou. Y les noves normes per a la seva

El president Lula. (AP)

possessió seran molt restrictives. Al Brasil, segons dades oficials, hi ha 5,6 milions d'armes, i es registren 27,1 homicidis per 100.000 habitants cada any (37.000 morts anuals). Per altra banda, el govern ha començat una campanya per eliminar

armes entre la població oferint la recompra d'aquestes armes i hi destina 3,3 milions d'euros. De gener a agost del 2004 ha recollit 117.236 armes.

Marxa a la factoria d'Explosivos Burgos, SA

Convocada per Ecologistas en Acción i l'Asamblea de Objeto@r@s Fiscales de Burgos, entre altres entitats, el diumenge 23 de maig d'aquest any va tenir lloc la II Marxa Protesta a Explosivos de Burgos de Quintanilla Sobresierra. Més de dues-centes persones es van manifestar contra el negoci armamentístic en una marxa fins a les portes de la factoria Explosivos de Burgos, que pertany al grup Unión Española de Explosivos.

Explosivos de Burgos, SA (EDB), creada el 1979, es dedica a la càrrega, armat i acabat de munició d'artilleria i bombes. Les organitzacions convocants van considerar indesitjable la presència d'aquesta indústria mortífera a la seva província i a qualsevol altre lloc, i van exigir la reconversió de la indústria i la investigació militars en civils.

Colaboradores: Jordi Foix, Tica Font, Tomàs Gisbert, Manuel Manonelles, Arcadi Oliveres, Pere Ortega, Alejandro Pozo, Enric Prat, Carme Romia, Èlia Susanna, Gemma Xarles, Francesc Benítez i Sander Ammann.

BOLETÍN DE SUSCRIPCIÓN

El importe de la suscripción a **MATERIALES DE TRABAJO** del CENTRE D'ESTUDIS PER A LA PAU JMDELÀS por el período de un año (4 números) es de 6 € y se puede realizar mediante:

- cheque adjunto al boletín
- ingreso en LA CAIXA, cuenta corriente nº 2100-3200-91-2500001851
[al hacer el ingreso, indicar que es una suscripción para *Materiales de Trabajo*]

Nombre y apellidos .....

Domicilio ..... Localidad ..... Código Postal .....

CENTRE D'ESTUDIS PER A LA PAU JMDELÀS · Rivadeneira 6, 10º · 08002 Barcelona · T. 93 317 61 77 · Fax 93 412 53 84
e-mail: delas@justiciapau.org · <http://www.justiciapau.org/centredelas>